

Összefoglaló a fogyasztóvédelem területén feladat- és hatáskörrel rendelkező minisztériumokról

A fogyasztóvédelem mindig is azon területek közé tartozott, amelyekkel kapcsolatosan a hatásköröket klasszikusan nem egy minisztérium gyakorolta-gyakorolja a magyar kormányzati rendszerben. Ezt jól mutatja a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló **152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet (Korm. rendelet)**, amely 2014. június 6-án került kihirdetésre és alapjaiban rögzíti a kormányzati struktúrát, valamint az egyes minisztériumok pontos felelősségeit: ezzel pedig kijelöli azt, hogy melyek bírnak a fogyasztóvédelemmel összefüggésben fontos feladatokkal.

Fontos rögzíteni, hogy az **általános kormányzati koordinációért** a Miniszterelnökség felelős, míg az **általános politikai koordinációért** pedig a Miniszterelnöki Kabinetiroda. E feladatkörök tehát érinthetik a fogyasztóvédelmet, amennyiben a koordináció során ilyen jellegű kérdés-témakör merül fel összpolitikai szinten az említett két minisztérium részéről. Ezen általános jellegű stratégiai feladatköröket egészítik ki pedig a **szakpolitikai feladatokat ellátó minisztériumok**, amelyek miniszterei már saját, különös felelősségi területeiken tesznek javaslatot a Kormány általános politikájára, és készítik elő többek között a kapcsolódó törvények és kormányrendeletek tervezeteit.

Ugyanakkor lényeges, hogy a szakpolitikai feladatot ellátó miniszterek a feladat- és hatáskörük gyakorlása során **kötelesek együttműködni a Miniszterelnökséget vezető miniszterrel és a Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszterrel is**. Ezek alapján a fogyasztóvédelmi feladatkörrel bíró minisztériumok a következők a Korm. rendelet 2016. január elsejétől hatályos állapota szerint.

I. Miniszterelnökség

A miniszterelnökséget vezető miniszter **általános jelleggel felelős a Kormány kormányzati tevékenységének összehangolásáért**. E feladatkör kiterjed egy sor olyan stratégiai kérdésre, amely közvetlenül kapcsolódhat a fogyasztóvédelemhez, mivel e miniszter felel a Kormány általános politikája megvalósításának stratégiai irányításáért. Így például szervezi, összehangolja és ellenőrzi a Kormány döntéseinek végrehajtását, javaslatot tesz a Kormány munkatervére és törvényalkotási programjára is. Szakpolitikai feladatköre szintén kihatással bír a fogyasztóvédelmi jogosítványokkal bíró hatóságokra, mivel a miniszter a Kormány közigazgatás-fejlesztésért és közigazgatás-szervezésért felelős tagjai egyben. Egyúttal felel az európai uniós ügyek koordinációjáért, az európai uniós források felhasználásáért. Külön meg kell említeni e körben az építésügyet és a postaügyet, amely fogyasztóvédelemmel összefüggő szakterületeken előkészíti az irányadó jogszabályokat.

II. Miniszterelnöki Kabinetiroda

A Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter a **Kormány általános politikai koordinációért** felelős tagja. E körben egyik legfontosabb feladata, hogy biztosítja és megszervezi a miniszterelnök azon feladatának gyakorlását, amely az Alaptörvény 18. cikk (1) bekezdése értelmében a Kormány általános politikájának meghatározására vonatkozik és e feladatkörében a miniszter a felelős a Kormány általános politikája kialakításának stratégiai irányításáért. Azaz a fogyasztóvédelmet érintő politikai kérdések eldöntésében szintén jelentős szereppel bír.

III. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

Általános jelleggel a **Nemzeti Fejlesztési Minisztérium felelős a fogyasztóvédelemért, e felelősség körében a feladatai sokrétűek.** Az első és legfontosabb, hogy **a fogyasztóvédelmi politika koncepcióját** a minisztériumot vezető miniszter dolgozza ki, továbbá kialakítja a fogyasztóvédelemmel, valamint az általános termékbiztonsággal kapcsolatos cselekvési és szakmai programokat, egyúttal ezek végrehajtását is figyelemmel kíséri. A **békéltető testületek** kapcsán szintén lényeges felelősséggel bír a miniszter: meghatározásra került ugyanis a Korm.rendeletben, hogy támogatja a fogyasztói jogviták alternatív vitarendezési fórumainak létrehozását és működését, ellátja továbbá az Európai Fogyasztói Központok Hálózatába kijelölt szervezettel kapcsolatos kormányzati, valamint a békéltető testületekkel és **fogyasztóvédelmi civil szervezetekkel** összefüggő szervezési, szabályozási, támogatási és fejlesztési feladatokat is. A miniszter emellett **intézkedéseket tesz és kezdeményez a fogyasztói jogok védelme és érvényesítése érdekében és előkészíti a fogyasztóvédelemre vonatkozó jogszabályokat.** A **közüzemi szolgáltatásokkal** összefüggő feladatok körében előkészíti a hulladékszolgáltatási közszolgáltatási díj megállapítására vonatkozó, valamint a villamosenergia-ellátással és a földgázellátással, a távhőszolgáltatással, a központi fűtéssel és melegvíz-szolgáltatással, víziközmű-szolgáltatással összefüggő előírásokat. A **közúti, légi, vasúti és a vízi közlekedés** esetében ugyancsak a nemzeti fejlesztési miniszter felelős a kapcsolódó jogszabályok előkészítéséért, ugyanez igaz az **elektronikus hírközlési szolgáltatások** (például: televízió-, internet-, mobiltelefon szolgáltatás) esetében.

IV. Nemzetgazdasági Minisztérium

A nemzetgazdasági miniszter a Kormány **kereskedelemért, pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért, a turizmusért és vendéglátásért** felelős tagja, a jelenleg hatályos előírások szerint. E körben a **lakáspolitikát** ugyancsak meg kell említeni: a lakóközösségekben élő fogyasztókat alapjaiban érintő, társasházakra és lakásszövetkezetekre vonatkozó jogszabályokat ugyanis e miniszter dolgozza ki. A miniszter által kerülnek kidolgozásra egyrészt magára a kereskedelemre, valamint a vásárookra és a piacokra, továbbá az üzletek működésére vonatkozó jogszabályok, amelyekben természetesen helyet kapnak a fogyasztók érdekeit védő előírások is. Felelősségi köréhez tartoznak továbbá a pénz-, tőke-, és biztosítási piacokra, valamint az e piacok szereplőire (azaz például a hitelintézetekre, pénzügyi vállalkozásokra, biztosítókra, stb.) és állami felügyeletükre vonatkozó jogszabályok előkészítésének feladatai. A társadalmi párbeszédért való felelősségi kör kapcsán lényeges, hogy a miniszter **részt vesz a fogyasztóvédelmi érdekegyeztetésben.** Az **üdülés, utazás, vendéglátás** területei szintén érintik a fogyasztókat: ezek felügyeletét is ellátja. A **turizmusért** való felelősség körében pedig kidolgozza a turizmushoz kötődő rendelkezéseket, valamint az utazásszervező és –közvetítő tevékenységre, az utazási és utazást közvetítő szerződésre vonatkozó előírásokat is.

V. Emberi Erőforrások Minisztériuma

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) több olyan terület felügyeletéért felelős, amelyek kapcsolódnak a fogyasztóvédelemhez. Ide tartozik többek közt az egészségügy, valamint a gyermekek és az ifjúság (azaz a koruk folytán kiszolgáltatottnak minősülő fogyasztók) védelme.

V. Földművelésügyi Minisztérium

A fogyasztóknak alapvető érdekük fűződik ahhoz, hogy csak olyan élelmiszerek kerüljenek asztalukra, amelyek nem szennyezettek és nem jelentenek veszélyt számukra. Az **élelmiszerbiztonsággal** összefüggő feladatkörök a Földművelésügyi Minisztériumhoz tartoznak. E körben is megkülönböztethetjük az élelmiszerlánc-felügyelettel, élelmiszeriparral és egyéb kapcsolódó területekhez (például földügy, halgazdálkodás, környezetvédelem, természetvédelem, stb.) tartozó feladatokat. Végül, de nem utolsósorban felelős olyan további részterületek felügyeletéért, amelyek a fogyasztókat szintén érintik közvetetten, itt említhetjük például a hulladékgazdálkodást.

VII. Igazságügyi Minisztérium

A Korm. rendeletben meghatározásra került Igazságügyi Minisztérium is rendelkezik fogyasztóvédelmi feladatkörökkel. Igazságügyi feladatkörében többek között előkészíti a **dologi jogra, kötelmi jogra vonatkozó jogszabályokat**: a fogyasztó és vállalkozás között megkötésre kerülő szerződések ezeken alapulnak. Ugyancsak fogyasztóvédelmi jelleggel bír azon feladata, amelynek keretében a **tisztességtelen piaci magatartásra és a versenykorlátozás tilalmára**, valamint az iparjogvédelemre, szerzői jogra vonatkozó rendelkezéseket meghatározza. Mindezek mellett ellátja és összehangolja az Európai Unió jogának való megfelelés céljából folytatott **jogharmonizációs tevékenységet**. E feladata körében gondoskodik a jogharmonizációs tevékenység elvi, módszertani egységességéről, kidolgozza a jogharmonizáció programozásának rendjét, figyelemmel kíséri a jogharmonizációs feladatok teljesítését. Emellett nyilatkozik arról, hogy a jogszabály megalkotására vonatkozó előterjesztés összeegyeztethető-e az Európai Unió jogával, ellátja az Európai Unió intézményei és tagállamai felé megteendő értesítések és bejelentések továbbításával összefüggő feladatokat, ami a kereskedelem, illetve az áruk szabad áramlása akadályaival kapcsolatban jogszabályban meghatározott értesítési és bejelentési eljárásokat illeti. Ellátja továbbá az Európai Unió egységes belső piacának hatékony működéséhez szükséges belső piaci koordinációval kapcsolatos feladatokat. Az Európa Tanács keretei között felel többek között a jogi együttműködésért is. Végül előkészíti a **bűncselekményekre vonatkozó jogszabályokat**, amelyek a büntetőjogi tényállásokat tartalmazzák: ide tartozik például a hatályos előírások szerint a fogyasztók megtévesztése a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény alapján.

VIII. Belügyminisztérium

A belügyminiszter hatáskörébe ugyancsak tartoznak bizonyos fogyasztóvédelmi vetülettel bíró feladatkörök: e körben felelős például a **szabálysértési szabályozás kidolgozásáért**. Ez azért lényeges terület, mivel a szabálysértési jog ismer olyan tényállásokat szintén, amelyek megvalósulása a fogyasztók érdekeinek súlyos sérelmét jelenti, közvetkezésképp pedig büntetendő. Ide tartozik többek között a vásárlók megkárosítása vagy éppen az élelmiszer engedély nélküli előállítása vagy forgalomba hozatala, mint élelmiszerlánc-biztonsági és fogyasztóvédelmi szabálysértéseknek minősülnek. Emellett a településüzemeltetésért való felelőssége keretében e miniszter előkészíti a temetkezési közszolgáltatásra és a kéményseprő közszolgáltatás ellátására vonatkozó jogszabályokat, amely felelősség ugyancsak kapcsolódik a fogyasztóvédelemhez.

A Korm. rendeletben meghatározásra került és fogyasztóvédelmi feladat- és hatáskörrel rendelkező minisztériumok a fentiek, a **felsorolásban nem szerepel** ennek folytán a Honvédelmi Minisztérium, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium.

Budapest, 2016. április 25.